

~~7523.~~
ак.

A 5848.

~~7575~~

1875

ENSV TA
Kirjandusmuuseumi
Arhiivraamatukogu

38223

Gesti-maa-rahwa

K a l e n d e r

eht

Täht-Kamat

1875

aasta peale pärrast meie

Issanda Jeesuse Kristuse
sündimist.

Sel aastal on 365 päeva.

Tallinnas,

trükitud Lindworsi pärrijate kirjade ja kuluga.

Märkide seletus.

- Noor=kuu. ☉ Täis=kuu.
 D Esmene weerand. ☾ Wiimne weerand.
 e. l. enne lõunat. — p. l. pärast lõunat.
 P. Pühha. — p. pärast ehk pääw.

Aasta muutmisefed.

- Revmade** hakkab 9. Paastu-kuu pääwal kellu 1 e. l. Siis on pääw ja ö ühhe pikkused.
Sui hakkab 9. Jaani-kuu pääwal kellu 10 p. l. Siis on meil kõige piksem pääw.
Süggise hakkab 11. Mihkli-kuu pääwal kellu 12 e. lõunat. Siis on jälle pääw ja ö ühhe pikkused.
Talwe hakkab 10. Jõulu-kuu pääwal kellu 6 e. lõunat. Siis on meil kõige lühhem pääw.

Jõulu ja Wastla-pääwa wahhel on 8 nädalat 6 päewa.

Pääwa-warjutamisefed.

Sel aastal on kaks pääwa-warjutamisefed, agga mõllemad meil näggematta.

Дозволено цензурою.
 Ревель, 14. Сентября 1874.

Aastaid arwatakse tänawu:

	Aastat
Mailma loomisest	5824
Jesuse Kristuse sündimisest	1875
Tartu linna ülesehitamisest	845
Ristiuse Riamaale tulemisest	684
Tallinna ülesehitamisest	656
Pernu linna alustamisest	620
Raamatude trükimise hakatusest	435
Luteruse õige usu üleswõtmisest	358
Lindworsi trükimaja hakatusest	267
Wanast katkust	218
Wäe Brandenburgi minemisest	197
Toompää ärapõlemisest	191
Suurest näljast Ria- ja Tallinna maal	180
Peeterburgi linna ülesehitamisest	172
Teisest katkust	165
Meie Maa Wene-riigi walitsuse alla saamisest	165
Tartu suure kooli alustamisest	73
Uute rööngide panemisest	72
Prantsuse Moskwas olemisest	63
Eesti-maa priuse kuulutusest	58
Meie suure Keisri Herra Aleksandri II. sündim...	57
Ria-maa priuse kuulutusest	56
Sumalateenistusest ne kiriku-seaduse järel	41
Krimi sõa hakatusest	21
Meie Keisri Herra Aleksandri II. walitsuse hak...	20
Wiimsest hinge kirjutusest	17
Wene-maa priuse kuulutusest	14

Neäri pääw. — Kristusse ümberseikamisest. Luf. 2, 21.

1 Restnäd.	Neäri pääw	
2 Neljasp.	Nabel, Set	 11, 1 p. 1.
3 Reede	Genof	
4 Laupäaw	Metusala	Selged

Pühap. p. Neäri p. — Jofep pögg. Egipt. male. Matt. 2, 13-23.

5 Pühap.	Simeon	
6 Esmasp.	3 Kuninga P.	ja
7 Teisip.	Juljanus	külmad
8 Restnäd.	Erart	
9 Neljasp.	Peatus	 7, 20 p. 1.
10 Reede	Paawli pw.	
11 Laupäaw	Swraim	

1 P. p. 3 R. P. — Jeesus 12 aastat wana. Luf. 2, 41—52.

12 Pühap.	Rein	
13 Esmasp.	Hilarius	
14 Teisip.	Robert	ilmad.
15 Restnäd.	Tiidrik	
16 Neljasp.	Riispert	

17 Reede	Tõnikse pw.	 1, 13 p. 1.
18 Laupäaw	Alfel	

2 P. p. 3 R. P. — Pulmad Kanaa linna. Joan. 2, 1—11.

19 Pühap.	Saara	
20 Esmasp.	Waab. Seb.	Külmad
21 Teisip.	Meetu	päwad.
22 Restnäd.	Madlena	
23 Neljasp.	Eotta	
24 Reede	Timoteus	
25 Laupäaw	Paawli ümb.	 9, 34 e. 1.

3 P. p. 3 R. P. — Pealikust Kapern -linna. Matt. 8, 1—13.

26 Pühap.	Polikarpus	
27 Esmasp.	Krisostomus	
28 Teisip.	Karel	Eumme=
29 Restnäd.	Samuel	saddo.
30 Neljasp.	Adelgund	
31 Reede	An	

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. kahheksa 50 minutit, ja weereb alla k. kolm 29 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 33 minutit, ja weereb alla k. kolm 52 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kahheksa 11 minutit, ja weereb alla k. nelli 18 minutit.

1 Laupääd | Piritä

 6, 59 e. l.

4 P. v. 3 K. P. — Kristus jünib tuled. Matt. 8, 23—27.

2 Pühap. | Künla pw.

3 Esmasp. | Hanna Range

4 Teisp. | Veronika

5 Keftnäd. | Agata külm.

6 Neljasp. | Toora

7 Neede | Rifard

8 Laupääd | Salomon 9, 40 e. l.

9 P. e. K. ül. P. — Wina-mäest. Matt. 20, 1—16.

9 Pühap. | Apollonia

10 Esmasp. | Kolastika Selged ilm

11 Teisp. | Cedu ja

12 Keftnäd. | Cilalia

13 Neljasp. | Penigna parras

14 Neede | Walentin külm.

15 Laupääd | Waustina

8 Pühha e. Kr. ül. Pühha. — Kälwaja. Luf. 8, 4—15.

16 Pühap. | Jula

17 Esmasp. | Konstantia

18 Teisp. | Konfordia

19 Keftnäd. | Sim. Apost.

20 Neljasp. | Gigarius

21 Neede | Jesaias

22 Laupääd | Peetri pw.

 11, 30 e. l.

Tuist.

Paaſto Pühha. — Pime tee ääres. Luf. 18, 31—43.

23 Pühap. | Mina

24 Esmasp. | Madisse pw.

25 Teisp. | Wastla pääw

26 Keftnäd. | Tuhka pääw

27 Neljasp. | Leander

28 Neede | Justus

 9, 59 p. l.

Heitlik

ilm.

Iſel ſelle kuu päwal tõuseb päike k. ſeitſe 46 minutit, ja weereb alla k. nelli 46 minutit. — 11mal tõuseb päike k. ſeitſe 19 minutit, ja weereb alla k. wiis 11 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kuus 49 minutit, ja weereb alla k. wiis 34 minutit.

1 Laupääd Albinus Tuult.

1 P. Paastus. — Kristus kiusatakse. Matt. 4, 1—11.

2 Pühap. Medea 2, 45 p. l.

3 Esmasp. Kunitunde

4 Teisip. Adrian

5 Reiknäd. Palwe pääd

6 Neljasp. Kotwrid

7 Reede Perpetua

8 Laupääd Ciprian

Behmed

ilmad

2 P. Paastus. — Kananea maa naene. Matt. 15, 21—28.

9 Pühap. Pööri pw.

10 Esmasp. Mikus 1, 31 e. l.

11 Teisip. Konstantin

12 Reiknäd. Kreefor

13 Neljasp. Ernst

14 Reede Satarjas

15 Laupääd Matilde

ja

lund.

3 P. Paast. — Kristus ajab kuratid wälja. Luk. 11, 14—28.

16 Pühap. Aleksander Tult.

17 Esmasp. Truta

18 Teisip. Rabriel

19 Reiknäd. Josef

20 Neljasp. Olga

21 Reede Pent

22 Laupääd Rawael

6, 4 e. l.

Parras

külm.

4 P. Paastus — Kristus süddab 5000 meest. Joan. 6, 1—15.

23 Pühap. Tiits

24 Esmasp. Kasimir

25 Teisip. P. Maarja pw.

26 Reiknäd. Manuel

27 Neljasp. Rustaw

28 Reede Aidion

29 Laupääd Eistatius

8, 15 e. l.

Ilm

pörab.

5 P. Paastus. — Jeesus kirowidega wiisatud. Joan. 8, 46—59.

30 Pühap. Adonis

31 Esmasp. Tetlaus

11, 12 p. l.

Isel selle kuu p. tõuseb päike k. kuus 22 minutit, ja weereb alla k. wiis 59 minutit. — 11mal tõuseb päike k. wiis 56 minutit, ja weereb alla k. kuus 22 minutit. — 21mal tõuseb päike k. wiis 22 minutit, ja weereb alla k. kuus 46 minutit. —

1 Teisip.	Karjal. p.	
2 Restnäd.	Paulina	Weider
3 Neljasp.	Werdinand	
4 Reede	Ambrosius	ilm.
5 Laupääv	Matfim	

6 P. Paastus. — Kristusse süüesõitmine. Matt. 21, 1—9.

6 Pühap.	Palmi püha	
7 Esmasp.	Aron	Wihma
8 Teisip.	Liborius	 6, 9 p. l.
9 Restnäd.	Bogislaus	
10 Neljasp.	Suur Neljasp.	
11 Reede	Suur Reede	sado.
12 Laupääv	Julius	

R. üll. P. — Kristusse ülestõusmine. Mark. 16, 1—8.

13 Pühap.	1 Ülestõus. P.	
14 Esmasp.	2 Ülestõus. P.	Tuult.
	Künni pääv	
15 Teisip.	Olimpia	
16 Restnäd.	Karistus	 8, 56 p. l.

17 Neljasp.	Rudolf	
18 Reede	Walerian	Wilu
19 Laupääv	Timon	ilm,

1 P. p. üll. P. — Kinnipandud uksest. Joan. 20, 19—31.

20 Pühap.	Jakobina	
21 Esmasp.	Adolarius	ja
22 Teisip.	Kajus	
23 Restnäd.	Jüüri pääv	 4, 43 p. l.
24 Neljasp.	Albert	
25 Reede	Markussepw.	wahhel
26 Laupääv	Etsefias	

2 P. p. üll. P. — Hea karjane. Joan. 10, 12—16.

27 Pühap.	Anastasiüs	
28 Esmasp.	Witalis	päwa soe.
29 Teisip.	Reimund	
30 Restnäd.	Erastus	 9, 16 e. l.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike l. nelli 54 minutit, ja weereb alla l. seitse 9 minutit. — 11mal tõuseb päike l. nelli 26 minutit, ja weereb alla l. seitse 34 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kolm 59 minutit, ja weereb alla l. seitse 55 minutit.

1 Neljasp.	Wölbri p w.	Selged ilmad.
2 Reede	Sigismund	
3 Laupääd	+ Leidmise p w.	

3 P. p. üll. P. — Ürikesse aja pärrast. Joan. 16, 16—23.

4 Pühap.	Wlorian	Kange wihm.
5 Esmasp.	Rotard	
6 Teisip.	Susanna	
7 Restnäd.	Ulrika	 10, 29 e. l.
8 Neljasp.	Tanislauß	
9 Reede	Nigulaß	
10 Laupääd	Kordian	

4 P. p. üll. P. — Kristusse äraminemiseft. Joan. 16, 5—15.

11 Pühap.	Pankratsiuss	Wilu ilm.
12 Esmasp.	Henriete	
13 Teisip.	Serwatsiuss	
14 Restnäd.	Kristjaan	 8, 9 e. l.
15 Neljasp.	Sohwi	
16 Reede	Peregrinus	
17 Laupääd	Anton	

5 P. p. üll. P. — Digest pallumisest. Joan. 16, 23—30.

18 Pühap.	Gerik	Zälle illufad
19 Esmasp.	Wiilip	
20 Teisip.	Pil	
21 Restnäd.	Pontufina	 0, 1 e. l.
22 Neljasp.	Caewa min. p.	
	Suur + pääd	
23 Reede	Tesiderius	
24 Laupääd	Ester	

6 P. p. üll. P. — Röömustajast waimust. Joan. 15, 26—16, 4.

25 Pühap.	Urbanus	ilmad.
26 Esmasp.	Eduard	
27 Teisip.	Eudolw	
28 Restnäd.	Willem	 9, 34 p. l.
29 Neljasp.	Mart	
30 Reede	Wigand	
31 Laupääd	Petronella	

Ihes selle kuu p w. tõuseb päike l. kolm 35 minutit, ja weereb alla l. kahheksa 19 minutit. — 11mal tõuseb päike l. kolm 13 minutit, ja weereb alla l. kahheksa 42 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kaks 57 minutit, ja weereb alla l. üheksa.

Nelli Püha. — Püha Waimust. Joan. 14, 23—31.

1 Pühap.	Ueli püha 1 pw.	
2 Esmasp.	Ueli püha 2 pw.	Sojad
3 Teisip.	Emma	
4 Keisnäd.	Tarius	ilmad.
5 Neljasp.	Bonifatius	
6 Reede	Artemius	
7 Laupäaw	Eufretsia	 0, 35 e. l.

Kolmaino Jummalä P. — Jeesus ja Nikodemus. Joan. 3, 1-15.

8 Pühap.	Medardus	
9 Esmasp.	Pittkem pw.	Wihma
10 Teisip.	Hans	
11 Keisnäd.	Parnabas	saddo.
12 Neljasp.	Pasilides	
13 Reede	Tobias	
14 Laupäaw	Tetlow	 4, 18 p. l.

1 P. p. 3. a. J. P. — Nikas mees ja Laatsarns. Luk. 16, 19—31.

15 Pühap.	Wiidi pw.	
16 Esmasp.	Justina	Wihm

17 Teisip.	Nikander	
18 Keisnäd.	Homerus	ja
19 Neljasp.	Kerwasius	
20 Reede	Wlorentin	
21 Laupäaw	Rael	 7, 4 e. l.

2 P. p. 3. a. J. P. — Suurest õhtu söömaajast. Luk. 14, 16—24.

22 Pühap.	Karolina	
23 Esmasp.	Pasilius	weikene
24 Teisip.	Jaani pääw.	
25 Keisnäd.	Webronia	tuul.
26 Neljasp.	Jeremias	
27 Reede	Ladislaus	
28 Laupäaw	Josua	 12, 19 p. l.

3 P. p. 3. a. J. P. — Ürakadunud lambast. Luk. 15, 1—10.

29 Pühap.	Peetri Paw.p.	
30 Esmasp.	Ella	Wihm.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. kaks 46 minutit, ja weereb alla k. üheksa 14 minutit. — Ilmal tõuseb päike k. kaks 45 minutit, ja weereb alla k. üheksa 19 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kaks 52 minutit, ja weereb alla k. üheksa 15 minutit.

1 Teisip.	Teobald	
2 Reiknäd.	Heina M. pw.	
3 Neljasp.	Kornelius	Palawad
4 Reede	Ulrik	
5 Laupäaw	Anselm	

4 P. p. 3 a. J. P. — Olge armulised. Luf. 6, 36—42.

6 Pühap.	Hektor	 3, 6 p. l.
7 Esmasp.	Demetrius	
8 Teisip.	Kilian	heina
9 Reiknäd.	Kirillus	
10 Neljasp.	7 Wenda	päwad.
11 Reede	Eleonora	
12 Laupäaw	Hindrek	

5 P. p. 3 a. J. P. — Rohke kallasaak. Luf. 5, 1—11.

13 Pühap.	Marreta pw.	 10, 18 p. l.
14 Esmasp.	Ponawent	
15 Teisip.	Apost. jäg.	Mürriß-
16 Reiknäd.	August	
17 Neljasp.	Aleksius	

18 Reede	Rosina	taminne
19 Laupäaw	Widrika	

6 P. p. 3 a. J. P. — Wariseride õigussest. Matt. 5, 20—26.

20 Pühap.	Elias	 3, 7 p. l.
21 Esmasp.	Daniel	
22 Teisip.	Maarja Mad.	ja
23 Reiknäd.	Oskar	
24 Neljasp.	Kristina	weikene
25 Reede	Jakobi pw.	
26 Laupäaw	Anu	

7 P. p. 3 a. J. P. — 4000 meest sõdetakse. Mark. 8, 1—9.

27 Pühap.	Marta	 5, 9 e. l.
28 Esmasp.	Plato	
29 Teisip.	Olawi pw.	
30 Reiknäd.	Abdon	wihm.
31 Neljasp.	Kristwrid	

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. kolm 7 minutit, ja weereb alla k. üheksa 3 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kolm 26 minutit, ja weereb alla k. kahheksa 45 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kolm 48 minutit, ja weereb alla k. kahheksa 23 minutit.

1 Reede	Petri wang.	Selged
2 Laupääv	Hannibal	
8 P. v. 3 a. J. P. — Walle prohmetitest. Matt. 7, 15—23.		
3 Pühap.	Eleasar	 3, 13 e. l.
4 Esmasp.	Dominiuf	
5 Teisip.	Oswald	ja fojad
6 Keftnäd.	Krist. ärraf.	
7 Neljasp.	Alie	
8 Reede	Kerhard	
9 Laupääv	Romanus	
9 P. v. 3 a. J. P. — Ülekohtune majapidaja. Luf. 16, 1—9.		
10 Pühap.	Lauritse pw.	ilmad.
11 Esmasp.	Herm	 3, 18 e. l.
12 Teisip.	Klaara	
13 Keftnäd.	Ellu	Seitlikud
14 Neljasp.	Eisebiuf	
15 Reede	Rutti M. pw.	
16 Laupääv	Ifaaf	
10 P. v. 3 a. J. P. — Jerusalema ärrarifmisest. Luf. 19, 41—48.		
17 Pühap.	Wilibald	päwad.

18 Esmasp.	Leno	 1, 20 e. l.	
19 Teisip.	Seebald		
20 Keftnäd.	Pärnard		
21 Neljasp.	Rut		Wilud päwad.
22 Reede	Wilibert		
23 Laupääv	Sakeus		
11 P. v. 3 a. J. P. — Wariserist ja tõlnerist. Luf. 18, 9—14.			
24 Pühap.	Pärtli pw.	 11, 17 p. l.	
25 Esmasp.	Ludwi		
26 Teisip.	Jrenäus		
27 Keftnäd.	Kebhard		
28 Neljasp.	Augustin		Wihm ja
29 Reede	Joan. huk.		
30 Laupääv	Benjamin		

12 P. v. 3 a. J. P. — Kurdiſt ja keeletumast. Mark. 7, 31—37.

31 Pühap. | Rebekka | tuul.

Iſel ſelle kuu pw. tõuſeb päike f. nelli 9 minutit, ja weereb alla f. ſeiſe 59 minutit. — 11mal tõuſeb päike f. nelli 36 minutit, ja weereb alla f. ſeiſe 27 minutit. — 21mal tõuſeb päike f. nelli 58 minutit, ja weereb alla f. uus 58 minutit.

1 Esmasp.	Ekidius
2 Teisip.	Eisa
3 Restnäd.	Reinard
4 Neljasp.	Kai
5 Reede	Moses
6 Laupääv	Magnus

2, 21 p. l.

Uddused

13 P. p. 3a. J. P. — Preestrist ja Levitist. Luk. 10, 23—37.

7 Pühap.	Regina
8 Esmasp.	Maarja sünd.
9 Teisip.	Bruno
10 Restnäd.	Eina
11 Neljasp.	Pööri pw.
12 Reede	Sirus
13 Laupääv	Amatus

8, 39 e. l.

Kange tuul.

14 P. p. 3a. J. P. — Kümnest piddasitöbifest. Luk. 17, 11—19.

14 Pühap.	† üllendam.
15 Esmasp.	Nikodemus
16 Teisip.	Leontina

Head
ilmad.

17 Restnäd.	Josepina
18 Neljasp.	Kotlob
19 Reede	Werner
20 Laupääv	Waušta

2, 34 p. l.

Ilmad

15 P. p. 3a. J. P. — Mammonast. Matt. 6, 24—34.

21 Pühap.	Matteuse pw.
22 Esmasp.	Moorits
23 Teisip.	Osea
24 Restnäd.	Joan. saam.
25 Neljasp.	Kleowas
26 Reede	Joan. õpet.
27 Laupääv	Adolw

pörrawad

5, 44 p. l.

16 P. p. 3a. J. P. — Rainsi linna surmuf. Luk. 7, 11—17.

28 Pühap.	Wentzel
29 Esmasp.	Mihkli pw.
30 Teisip.	Hironimus

wilumaks.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike l. wiis 24 minutit, ja weereb alla l. kuus 27 minutit. — 11mal tõuseb päike l. wiis 47 minutit, ja weereb alla l. wiis 56 minutit. — 21mal tõuseb päike l. kuus 11 minutit, ja weereb alla l. wiis 26 minutit.

1	Refnäd.	Wolmar	 11, 54 p. l. Wihma
2	Neljasp.	Woldemar	
3	Reede	Jairus	
4	Laupääm	Prants	

17 P. p. 3 a. J. P. — Weetööbtfest. Luf. 14, 1—11.

5	Pühap.	Leikuse püha	ja rahhe
6	Esmasp.	Luisa	
7	Teisip.	Mali	
8	Refnäd.	Tomasia	
9	Neljasp.	Tionisius	 3, 52 p. l. saddu.
10	Reede	Arwid, Mai	
11	Laupääm	Burfard	

18 P. p. 3 a. J. P. — Suurem käst. Matt. 22, 34—46.

12	Pühap.	Walwrid	Uddune ilm.
13	Esmasp.	Teresia	
14	Teisip.	Kalikstus	
15	Refnäd.	Heddo	
16	Neljasp.	Kallus	 6, 52 e. l.
17	Reede	Leonhart	

18 Laupääm | Luukase pw. | Ranged

19 P. p. 3 a. J. P. — Alwatud inimeseft. Matt. 9, 1—8.

19	Pühap.	Euteruse usu öiendam. P.	tuuled
20	Esmasp.	Welitsian	ja
21	Teisip.	Ursel	
22	Refnäd.	Kordula	
23	Neljasp.	Sewerin	 11, 31 e. l.
24	Reede	Salome	
25	Laupääm	Krispin	

20 P. p. 3 a. J. P. — Pulma riidest. Matt. 22, 1—14.

26	Pühap.	Amandus	wihma.
27	Esmasp.	Kapitolin	
28	Teisip.	Simon Jud.	
29	Refnäd.	Engelhard	
30	Neljasp.	Abfalon	
31	Reede	Wolfgang	

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. kuu 34 minutit, ja weereb alla k. nelli 57 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kuu 59 minutit, ja weereb alla k. nelli 29 minutit. — 21mal tõuseb päike k. seitse 25 minutit, ja weereb alla k. nelli 2 minutit.

1 Laupääv | Pühade pw. | 11, 9 e. l.

21 P. p. 3a. J. P. — Kuninga mehe poja. Joa. 4, 47—54.

2 Pühap. | Hingede pw. |

3 Esmasp. | Kotlip | Külmad

4 Teisip. | Ot |

5 Keisnäd. | Plandina | kuivad

6 Neljasp. | Käsper |

7 Reede | Baltasar |

8 Laupääv | Klaudius | 2, 16 e. l.

22 P. p. 3a. J. P. — Kavalast jallast. Matt. 18, 23—35.

9 Pühap. | Joobst |

10 Esmasp. | Mart. Lutter |

11 Teisip. | Mart. Piisk. |

12 Keisnäd. | Jonas | päwad.

13 Neljasp. | Arkadius |

14 Reede | Bridif |

15 Laupääv | Leopold |

23 P. p. 3a. J. P. — Kohu rahvast. Matt. 22, 15—22.

16 Pühap. | Otomar | 1, 24 e. l.

17 Esmasp. | Alvens |

18 Teisip. | Esra |

19 Keisnäd. | Viisbet | Behme

20 Neljasp. | Amos |

21 Reede | Maarja ohw. | ilm.

22 Laupääv | Setfilia |

24 P. p. 3a. J. P. — Jäiri tütest. Matt. 9, 18—26.

23 Pühap. | Surn. mäl. p. | 3, 15 e. l.

24 Esmasp. | Jofias |

25 Teisip. | Kadrina p. |

26 Keisnäd. | Konrad | Lumme

27 Neljasp. | Jetta |

28 Reede | Rüinter | sadu.

29 Laupääv | Gwert |

1 Kr. tule. P. — Kristusse sisse sõitmine. Matt. 21, 1—9.

30 Pühap. | Andrese pw. | 9, 24 p. l.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike k. seitse 52 minutit ja weereb alla k. kolm 37 minutit. — 11mal tõuseb päike k. kahheksa 18 minutit, ja weereb alla k. kolm 14 minutit. — 21mal tõuseb päike k. kahheksa 39 minutit, ja weereb alla k. kolm 1 minutit.

1	Esmasp.	Arend	
2	Teisip.	Kandidus	
3	Reisnäd.	Taali	Uddune
4	Neljasp.	Barbo	
5	Reede	Sabina	ilm.
6	Laupääm	Riggola pw.	

2 Kr. tulem. P. — Tähhed enne viimist pääwa. Luf. 21, 25—36.

7	Pühap.	Antonia	
8	Esmasp.	Maarja saam.	 4, 35 p. l.
9	Teisip.	Joahim	
10	Reisnäd.	Pühhem pääw	Lumme
11	Neljasp.	Elz	
12	Reede	Ottilia	saddu.
13	Laupääm	Lutſia	

3 Kr. tulem. P. — Joannis wangi tornis. Matt. 11, 2—10.

14	Pühap.	Nikafius	
15	Esmasp.	Johanna	 8, 43 p. l.
16	Teisip.	Albina	
17	Reisnäd.	Ignatius	Külm.

18	Neljasp.	Kristow	
19	Reede	Lot	Range
20	Laupääm	Abraham	

4 Kr. tul. P. — Joannesse tunnistus. Joan. 1, 19—28.

21	Pühap.	Tooma pw.	
22	Esmasp.	Peata	 9, 3 p. l.
23	Teisip.	Tagobert	
24	Reisnäd.	Adam, Gewa	külm.
25	Neljasp.	Jõulu 1 Püha	
26	Reede	Jõulu 2 Püha	Parraß
27	Laupääm	Joan. Ewang.	

Püh. p. Jõulu. — Immeß-pannemisest. Luf. 2, 33—40.

28	Pühap.	Süüta laste pw.	
29	Esmasp.	Noa	 7, 39 p. l.
30	Teisip.	Taawet	
31	Reisnäd.	Silvester	külm.

Isel selle kuu pw. tõuseb päike f. kahheksa 53 minutit, ja weereb alla f. kaks 56 minutit. — 11mal tõuseb päike f. ühheksa 1 minut, ja weereb alla f. kaks 58 minutit. — 21mal tõuseb päike f. ühheksa 3 m. ja weereb alla f. kolm 7 m.

Postide minnemine ja tullemine

Kubermangu posti-kontoris Tallinnas.

Postid lähwad Peterburri: iggapäaw mis keif ramatut ja pakkid wiitwad, kello 10, 18 minuti õhto; Baltiski igga päaw 9, 5 hom.; Riga ülle Perno: Esmasp. ja Neljasp. 12 l. a., Riga: ilma rahhata ramatut, Reede 10 õhto; Plesko: ülle Paide, keskn. ja laup. 2 p. l.; Paide: Esmasp. 2 p. l.; Sapsalo: Teisip., Neljasp. ja Laup. 1; Wirtso (Werder) ilma rahhata ramatut, igga Teisip., Keskn. ja Laup. 1 l. a. — Postid tullemad igga päaw Peterburrilt, mis keif ramatut ja pakkid toowad 8, 23 hom.; Baltiskilt: igga päaw 8, 57 õhto; Riast ülle Perno: igga Neljasp. ja Pühhap. 10 hom.; Riast tullemad postid, mis ilma rahhata ramatut toowad, igga Teisip. 10 hom.; Plesko-linnast ülle Paide: igga Teisip. ja Reede 4, 15 p. l.; Paidest tullemad Postid, mis keif ramatut ja pakkid toowad, igga Pühhap. 3, 15 p. l.; Sapsalust: igga Teisip., Neljasp. ja Laup. 7 hom. ja Wirtso Jaama peält need postid, mis ilma rahhata ramatut toowad, igga Teisip., Neljasp. ja Laup. 7 hom.

Kroonupühhad,

mis ue kiriku seaduse järele ka Maakirikutes nenda kui Paastu jutluse pääwad tulewad pidada:

- 1) Künla-kuu 19. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi walitsuse hakatuse pääw.
- 2) Künla-kuu 26. p. Tsesarewitsi Suurwürsti Aleksander Aleksandrowitsi, Weneriigi anjäre päris pärija sündimise pääw.
- 3) Jüri-kuu 17. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi sündimise pääw.

- 4) Heina-kuu 22. p. Meie suure Keisri Pröua Maria Aleksandrowna ning suure aujärje pärria Pröua Maria Weodorowna nime pääw.
- 5) Heina-kuu 27. p. Meie suure Keisri Pröua Maria Aleksandrowna sündimise pääw.
- 6) Leikuse-kuu 26. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi ja tema abikaasa kroonimise pääw.
- 7) Leikuse-kuu 30. p. Meie suure Keisri Herra Aleksander Nikolajewitsi ja Tsesarewitsi Suurem. Aleksander Aleksandrowitsi, Wene-riigi aujärje päris pärija nime p.

Keisri Herra Suufelts.

Aleksander II. Nikolajewits, kõige Wene-riigi walitseja ja Keiser, Pohla-maa Kuningas j. n. e., s. 17. Jüri-l. p. 1818. Maria Aleksandrowna, Keisri Pröua, Sesseni Prints, sünd. 27. Heina-kuu pääwal 1824.

Nende lapsed:

- 1) Aleksander Aleksandrowits, Tsesarewits, Suurwürst ja Wene-riigi aujärje päris pärija, s. 26. Künla-l. p. 1845. Tema Pröua Maria Weodorowna, Tani ma Prints, sünd. 14mal Talwe-kuu pääwal 1847.

Nende lapsed:

- 1) Nikolai Aleksandrowits, Suurw. sünd. 6. Lehe-l. p. 1868.
- 2) Georg Aleksandrowits, Suurw. sünd. 27. Jüri-kuu p. 1871.
- 2) Wladimir Aleksandrowits, Suurwürst, sündinud 10. Jüri-kuu pääwal 1847, tema pröua Maria Pawlowna, Meklenburg-Schwerini Prints, sünd. 2. Lehe-l. p. 1854.
- 3) Aleksei Aleksandrowits, Suurwürst, sünd. 2. Märi-kuu pääwal 1850.
- 4) Maria Aleksandrowna, Suurwürsti Prints, sündinud 5. Wiina-kuu p. 1853, Englandi Printsi Alfredi Edinburgi Herzogi pröua, sünd. 25. Heina-l. p. 1844.

- 5) Sergei Aleksandrowits, Suurw., f. 29. Jüri-kuu p. 1857.
- 6) Paul Aleksandrowits, Suurw., f. 21. Mihkli-kuu p. 1860.

Keisri herra wennad ja õed:

- 1) Konstantin Nikolajewits, Suurw., f. 9. Mihkli-k. p. 1827.
Tema Prõua Aleksandra Josepowna, Saksen-Altenburgi
Printses, sündinud 26. Jaani-kuu päawal 1830.

Nende lapsed, Suurwürstid:

Nikolai Konstantinowits, sünd. 2. Künla-kuu p. 1850.
Olga Konstantinowna, sünd. 22. Leikuse-k. p. 1851,
laulatati 15. Oktobri-kuu päawal 1867, Kreka-Nigi
Kunninga Georgiose prõuaks.

Weera Konstantinowna, sünd. 4. Künla-kuu p. 1854.
Herzogi Wilhelmi Eugeni Württembergi prõua, sünd.
8. Leikuse k. p. 1846.

Konstantin Konstantinowits, f. 10. Leikuse-kuu p. 1858.
Tmitri Konstantinowits, sünd. 1. Jaani-kuu p. 1860.
Wjatseslaw Konstantinowits, f. 1. Heina-kuu p. 1862.

- 2) Nikolai Nikolajewits, Suurw., f. 27. Heina-kuu p. 1831.
Tema Prõua Aleksandra Petrowna, Holstein-Oldenburgi
Printses, sündinud 21. Lehe-kuu päawal 1838.

Nende lapsed:

Nikolai Nikolajewits, Suurw., f. 6. Talwe-kuu p. 1856.
Peter Nikolajewits, Suurwürst, f. 10. Määri-k. p. 1864.

- 3) Mihail Nikolajewits, Suurw., f. 13. Wiina-kuu p. 1832.
Tema Prõua Olga Weodorowna, Baadeni Printses, sünd.
8. Mihkli-kuu päawal 1839.

Nende lapsed:

Nikolai Mihailowits, Suurw., f. 14. Jüri-kuu p. 1859.
Anastasia Mihailowna, Suurwürsti Printses, sünd.
16. Heina-kuu päawal 1860.

Mihail Mihailowits, Suurw., f. 4. Wiina-kuu p. 1861.
Georgi Mihailowits, Suurwürst, sünd. 11. Leikuse-
kuu päawal 1863.

Aleksander Mihailowits, Suurwürst, sünd. 1. Jüri-
kuu päawal 1866.

- Sergei Mihailowits, Suurw. f. 25. Mihkli-k. p. 1869.
- 4) Maria Nikolajewna, Suurwürsti Printses, Leichten-
bergi Printsi Maksimiliani leik-prõua, sünd. 6. Leikuse-
kuu päawal 1819.

Tema lapsed:

Würstid ja Printsesid Romanowski, Leichtenbergi Hertsoigid
ja Hertsoiginad,

Printses Maria Maksimilianowna, sünd. 4. Wiina-
kuu päawal 1841, laulatati 30. Juni-kuu päawal 1863
Baadeni Printsi Ludwig Willem Augusti prõuaks.

Würst Nikolai Maksimilianowits, sünd. 23. Heina-
kuu päawal 1843.

Printses Eugenia Maksimilianowna, sünd. 20. Paastu-
kuu päawal 1845, Oldenburgi Printsi Aleksandri
prõua, sünd. 2. Lehe k. p. 1844.

Würst Eugen Maksimilianowits, sünd. 27. Määri-kuu
päawal 1847.

Würst Sergei Maksimilianowits, sünd. 8. Jõulu-kuu
päawal 1849.

Würst Georg Maksimilianowits, sünd. 17. Künla-
kuu päawal 1852.

- 5) Suurwürsti Printses Olga Nikolajewna, sündinud
30. Leikuse-kuu päawal 1822, Württembergi kuningas
Karl Wridrik Aleksandri prõua.

Katarina Mihailowna, sünd. 16. Leikuse-kuu päawal
1827, laulatati 4. Webruari-kuu päawal 1851, Mel-
tenburg-Streelitzi Hertsoigi Georg August Ernst
Abolw Karel Ludwigi prõuaks.

Hobbose-, weikse- ja kauba-laadad.

I. Gesti-maa Rubermangu.

- Annia:** Jüri-kuu 20mal ja 21mal pääwal.
- Arwinorme mõisas, Lahbusu küllas:** kauba-, lojuse- ja hooste-laad 5mal ja 6mal Wiina-kuu pääwal.
- Haabsalu-linnas:** 1) Reäri-kuu 10mal ja 11mal pääwal. 2) Mikhli-kuu 14mal ja 15mal pääwal.
- Selterma (Süoma) Mikhli-kuu** 19mal ja 20mal pääwal.
- Jõhmis:** 1) 18. ja 19. Künla-kuu pääwal. 2) Wiina-kuu 4mal ja 5mal pääwal.
- Jõelähtmes:** nädal pärast Mikhli-pääwa.
- Reblastes:** 1) 26mal Reäri-kuu p., lina-laad. 2) Mikhli-pääwal, 29 p., lina-laad.
- Keila-kirriku juures:** 1) Esmapääw pärast 3mat pühha paastus 2 p. 2) Mikhli-p. ja laks pääwa se järele.
- Kimwilo-kõrtfi juures:** Künla-kuu 26. ja 27. pääwal.
- Kolloweres:** 1) Reäri-kuu 17mal pääwal. 2) Wiina-kuu 4mal pääwal, 2 p.
- Kullina:** 19. ja 20. Oktobri-kuu.
- Lihula-linnas:** 1) Esmapääwal enne Wastla-pääwa. 2) Mikhli-kuu 24mal pääwal.
- Merjama-kirriku juures:** 3mal Kristuse tulemise Pühäl.
- Mikhli-kirriku juures:** 29mal Mikhli-kuu pääwal.
- Nissi:** 22mal Wiina-kuu pääwal.
- Orkital:** Reäri-kuu 7mal ja 8mal pääwal.
- Paide-linnas:** 1) Künla-kuu 6mal ja 7mal pääwal. 2) Jaani-kuu 20mal pääwal. 3) Mikhli-kuu 10mal ja 11mal pääwal. 4) Talwe-kuu 5mal ja 6mal pääwal. 5) Jõulu-kuu 10mal ja 11mal pääwal.
- Paldiski-linnas:** 1) 2sel ja 3mal Künla-kuu pääwal. 2) Mikhli-kuu 21mal ja 22mal pääwal.
- Rakwerre-linnas:** 1) Reäri-kuu 27mal ja 28mal pääwal. 2) Jaani-kuu 16mal ja 17mal p. 3) Mikhli-pääwal.

- Raplas:** 1) kolmandamal reedel pärast Reäri pääwa. 2) esimesel reedel pärast Mikhli-pääwa.
- Tallinnas:** 1) Jaani-kuu 20mast pääwast kuu otsani. 2) Mikhli-kuu 26mal, 27mal ja 28mal pääwal.
- Ue-mõisas, Lõuna-Sarjumaal, Koosse kihelkonnas, Kuivajõe-kõrtfi juures,** hakkab kolmandamal Teispääwal Mikhli-l.
- Wiggalas, Läänemaal, 15. ja 16. Talwe-kuu** pääwal.
- Witna kõrtfi jures, Palmi mõisas:** 1) kauba- ja räime-laad 20mast kuni 23mal Jaani-kuu pääwal. 2) kauba-, lojuse- ja hooste-laad üks nädal enne Mikhli-pääwa, 3 päwa. 3) kauba-, lojuse- ja hooste-laad Reknädal, Neljapäwal ja Reede pärast Lihawõtte.
- Nissi:** 24mal ja 25mal Wiina-kuu pääwal.

II. Lihwlandi-maa Rubermangu.

Abja-mõisas: Mikhli-kuu 2sel ja 3mal pääwal.

Adseli-mõisas: 9mal Mikhli-kuu pääwal.

Antso-mõisas: Mikhli-kuu 14mal pääwal.

Audro-mõisas: 1) Reede enne Wastla-pääwa. 2) 18mal ja 19mal Mikhli-kuu pääwal.

Selme-mõisas: 15mal Leikuse-kuu pääwal.

Karksi-mõisas: 2sel Seina-kuu pääwal.

Rastna-mõisas: 9mal Mikhli-kuu pääwal.

Käo-mõisas: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Killingi-mõisas: 28mal Leikuse-kuu 2 pääwal.
Kirrepeäl: 16mal Mikhli-kuu pääwal.
Koorte-mõisas: 15mal Mikhli-kuu pääwal.
Kosse-mõisas: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Kurresaare-linnas: 1) 12mal Künla-kuu p. hakkab suur saksa laat; peetakse 10 pääwa. 2) 15mal Mikhli-kuu p. hobbus- ja weikse laat, 3 p. 3) Isel Wiina-kuu p.
Lemjali-linnas: 1) 27mal Künla-kuu pääwal, linna-laot. 2) 10mal Leikuse-kuu p. 3) 9mal Wiina-kuu p., linna-laot.
Lustiwere-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Lutsniki-m., Rõuge kihelkonnas, 6mal Wiina-kuu p.
Moisekaste-m.: 10mal Leikuse-kuu pääwal.
Mõnniste-m.: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Muustwees: Mardi-pääwal, 10mal Talwe-kuu pääwal.
Oldri-m.: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Oriku-m. kõrtfi juures: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Patkula-m.: 10mal Mikhli-kuu pääwal.
Pernu-linnas: 1) 20mal Nääri-kuu p., hobboiste laat, 3 p. 2) Isel Heina-kuu p., 2 p. 3) 20mal Heina-kuu p. saksa laat; peetakse 3 nädalat. 4) Weikse- ja hobbus- laat, Esmašp. ja Teisip. enne Mikhli-p. Wies laat peetakse Esmašp. ja Teisip. pär. 4mat Krist. tullemise P.
Põltsamaal: 15mal Mikhli-kuu pääwal.
Põlwe-kiriku juures: 8mal Mikhli-kuu pääwal.
Pööraverre-m.: 1) 13mal Mikhli-kuu p. 2) 5mal Jõulu-kuu pääwal.
Purtniku-m.: 9mal Mikhli-kuu pääwal.
Pühajärwe-m., Ottevä kihelkonnas, **Muustagu-laot,** 4mal Wiina-kuu pääwal.
Näppinas: 1) 9mal Leikuse-kuu p. 2) 4mal ja 5mal Mikhli-kuu pääwal. 3) 5mal Jõulu-kuu p.
Nia-linnas: 1) 7mal Nääri-kuu p. 2) 20mal Künla-kuu p., 8 pääwa. 3) 20mal Heina-kuu pääwal, willa-laot.

Nõssi-m.: 24mal Leikuse-kuu pääwal.
Nõuge-m.: 9mal Mikhli-kuu pääwal.
Sallatši-m.: 15mal Mikhli-kuu pääwal.
Senno-m.: 21mal Mikhli-kuu pääwal.
Sindi-m.: 8mal Mikhli-kuu pääwal.
Taakeperi-m.: Helme kihelkonnas, 6. Mikhli-kuu p.
Taali-m.: Pernu-linna juures, 9mal Wiina-kuu p.
Tartu-linnas: 1) Suur saksa laat, hakkab pääw pärast 3 Kuninga pääwa, peetakse 3 nädalat. 2) 4. Künla-kuu pääwal, linna-laot. 3) Peetri-laot, 29mal Jaani-kuu pääwal. 4) 9mal Mikhli-kuu p. 5) 29mal Mikhli-kuu p., Mikhli-laot. 6) Isel Talwe-kuu p., linna-laot.
Tarweste-m.: 1) 29mal Jaani-kuu pääwal, Peetri-laot. 2) 6mal Wiina-kuu pääwal.
Ue-mõisas, Willandimaal, 25mal Leikuse-kuu pääwal.
Walga-linnas: 1) Saksa laat hakkab 2sel Künla-kuu p., peetakse 8 p. 2) 24mal Jaani-kuu p. 3) 10mal Leikuse-kuu pääwal. 4) 29mal Mikhli-kuu p., Mikhli-laot. 5) 20mal Talwe-kuu p., linna-laot. 6) 27mal Jõulu-kuu pääwal suur saksa-laot, peetakse 8 pääwa.
Wanna-Antsm., Kraawi-kõrtfi juures: 14. Mikhli-kuu p.
Wastse-linnas: Mikhli-pääwal, Raawanurme-laot.
Wastse-m.: Willandi maal. 1) 27mal Leikuse-kuu p. 2) 2sel Wiina-kuu pääwal.
Wendra-m.: 20mal ja 21mal Wiina-kuu pääwal.
Weski-m.: 15mal Wiina-kuu pääwal.
Willandi-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., 3 p. 2) Saksa laat 2sel Künla-kuu pääwal. 3) 15mal Künla-kuu p., linna-laot. 4) 8mal pääwal pärast Suurt Neljaspääwa. 5) 22mal Jaani-kuu p., Jaani-laot. 6) 24mal Mikhli-kuu p., Mikhli-laot. 7) 25. Talwe-kuu p., linna-laot.
Wolmeri-linnas: 1) 25mal Nääri-kuu p., linna-laot, 6 p. 2) 26mal Heina-kuu pääwal. 3) 21sel Mikhli-kuu p. 4) 25mal Talwe-kuu, linna-laot.

Bolweti-m.: 16mal Talwe-kuu p.

Bõnnu-linnas: 1) 15mal Kõnnla-kuu pääwal, linna-laot.

2) 11mal Jaani-kuu pääwal. 3) 16mal Wiina-kuu p.

4) 10mal Jõulu-kuu p., linna-laot.

Böbbsus, Rápina kühelkonnas: 1) 9mal Lehe-kuu pääwa, Nigula-laot. 2) 10mal Jõulu-kuu pääwal.

Bõrru-linnas: 1) 7mal Nääri-kuu pääwal, linna-laot.

2) 2sel Kõnnla-kuu p. 3) 22sel Kõnnla-kuu p. suur

saksa laot, 8 pääwa. 4) 10mal Jüri-kuu p., weikse-laot.

5) 24mal Jaani-kuu p. weikse-laot. 6) 24mal Mikhli-

kuu p., Mikhli-laot. 7) 7mal Wiina-kuu p., linna-laot.

8) 20mal Talwe-kuu pääwal, weikse-laot.

Narwa-linn peab linna, weikse ja hobbuse-laota 6maist kummi 10ma Kõnnla-kuu pääwani — ja 20maist kummi 23mal Mikhli-kuu pääwani.

Ühe ilusa mõistatuse ilus üles- arwamine.

Seesama, kes sõjas (rootsi kuninga Karel XII wastas) nii waper, rahu aeal nii kange Poolamaa kuningas ja Saksamaa Kuurwürst, August I, kes oma rammu poolest tugew sai hüütud, (surnud Warschawis, 1 Kõnnla kuu pääwal 1733, oma 63 aasta wanaduses,) läks üksford ilma mingi-
juguse auu tähela oma kõrgeist seisusest, üsna üksi ligema Üübigau lossitese juures jalutama. Lossi Üübigau oli ta alles hilja aea eest oma Feld-
maarschali Flemmingi käest enesele päriselt ost-
nud, see seisis sel aeal Dreesdeni linna lähedal.

Oma jalutamise peal wõtis ta seda teed ete, mis otsekohes Zischingi poole läheb; ja sellest nüüdsel aeal seda vähemadki jälge enam näha põle. Töö tegiate hullas, kes wälja peal tööd tegiwad puu-
tus üks noormees temale filma, kes rõemfaste lauldes, oma tööd palju agaramalt kui tema selt-
simehed tegi.

„Kuda sinu nimi on?“ küsis kuningas tema käest. — „Minu nimi on Willem Kaarig“, — wastas talupoeg. „Kui palju teenid sa pääwas?“ — küsis kuningas jälle. — „Neli grossi“, was-
tas talupoeg. — „Seda põle siis küll kuigi palju, wõid sa sellest siis elada?“ — küsis kuningas edasi. — „Elada, hm! Kui ma aga seda üksi pruugiks; — aga, herra! Ma pean kaa sest ra-
hast weel intressid maksma, ja korjan kaa üht suurt kapitaali. Wõite teie kaa nõnda teha?“ rää-
kis talupoeg. „Armas sõber!“ rääkis kuningas. „Mõistatuse sees heliseb mõnigi asi wäga imeli-
kult, ja mis ometi iseenesest midagi ei ole, kui ot-
sus kae on. Anna mulle selle mõistatuse üle sel-
ged otsust, ja ma tahan sind see eest tänada, ehk küll so salaja mõistatus iseenesest suuremad wäärt
põle, kui ta kaa weel fford nii ilus wälja näitaks
kui ta praegu on.“

„Tulge minu elumajasse“, ütles talupoeg, —
ja pööras ise ees otse teed ühe ligema waese urt-

fikufese poole, kelle ukse ees kaks wana inimest istusiwad.

Kuningas astus tema järele.

„Näage!“ ütles talupoeg, oma wanemaid lah-
keste teretades, „need on minu wanemad, kes min-
gid moodi enam ei wõi tööd teha ja kaa minu
weiksest pääwa palgast peawad elama. N'ad kas-
watafid mind kui ma weike olin Jumala kartuses
üles, lastusiwad kaa mind hoolega foolis käia, ja
tegiwad minu eest tööd, senni kui ma juba ise
joudsin enesele leiba teenida. See oli nende ka-
pitaal, kelle intresessi mina nüüd maksan, — ja
siin“, mis peale ta kuningast alumise korra peale
wiis, ja t'ale 6 last, 10 kunni 4 aastani, n'agu
kuus orila wilet, oma ema ümber, lugemas, kir-
jutamas, tööd tegemas ja mängimas, näitas;
„nendele, teen ma nõndasamuti, nõnda n'agu minu
wanemad mulle tegiwad, korjan ma üht kapitaali,
mis kui Jumal tahab, omal aeal kaa oma sinfid
saab kandma!“ —

Kuninga filmad langesiwad wet täis.

Wanemaid seal tuas auustades, ja wanakestele
ukse ees õnne soowides seesuguse poia üle, lahkus
walitseja tundmata kombel ja ilma mingisugust
kingitust kinkimata sealt; sest tema ei kannud il-
maski enesel raha kaasas, waid lubas aga pea
jälle neid waatama tulla. Teisel homikul tuli

üks kuningas teendriitest talupoia maiasse, kes t'ale
käsku tõi filmapilk Dreesdeni lossi peale tulla,
sest Kuningas soowida temaga rääkida; aga siiski
ei tohdida ta kellegile sest külas juttustada, kus
ta minna.

„Kuule Anna“, ütles ta õiskades oma naese
wastu, „see wõeras mees, kes eile siin meite juu-
res wõeraks oli, ei olnud wist keegi muu kui meie
armulik kuningas ise!“

Seepeale pani ta enesele pühapääwa riided selga
ja ruttas senna nimetud lossi peale, kelle treppi
peal teda juba üks teender ootas, ja kohe ühte
suurde saali wiis. Pärast seda kui t'ale siin ku-
ninga nimel oma 100 rublakest oli kingituseks
peusse pistetud, tuli kuningas ise nähtawale, kii-
tis teda weel kord tema eilse imeliku mõistatuse
seletamise üle; ütles aga kaa, et ta tahta seda si-
nast mõistatust täna oma wõerastele laudas anda
üles arwata, ja kinnitas teda et kellegile sest mite
üht sõna ei pea ilmutama; naeratades lisas ku-
ningas weel senna juurde: „ei tohi sa kellegile enne
sest juttustada, enne kui sa mind kõigewähemalt
wiiskümmend korda oled näinud.“ — Kõige maa ja
taewa juures kinnitades, ja kolmandema taewasse
tõstetud, ruttas mehike koju, omaksetega seda suurt
õnne jagama.

Selgamaal aeal oli just kuningas majas suured väerad võeraks, n'agu nimelt: Minister Gaston, Prints von Florentz, leht võrsti proua von Nassau-Diez, Markgrahv Ernst von Bairuth, printsi Georgi Ratsiwiil proua Eleonore (leht) ja. Seesuguste võeraste aeal oli kuningas väga lahke ja hea tujuline mees, aga seda enam veel siis, kui t'al midagi nalja tagawaraks oli, mis sel aeal, kui kuningas veel enestel narrisi pidasivad, muidugi arwa puudust võis olla. Oma suurte võerastele aga, n'agu ta soovis, üht üles arwamata mõistatust üles arwata anda, tegi temale ütlemata suurt rõõmu. Iseäranis oli t'al selle asja juures ilus Grahwi proua Isterloo, mõttes, kes kõige kõrgema waimuga naesterahwas üle kuningliku lossi leiti olemad; aga kaa veel peale seda üks kuulus tark ja mõtte arwaja inime pidi olema. Kui nüüd Kuningas hädast lauda oli istunud, tõi ta ennast rääkimistega pikamisi selle juttustamise peale ja rääkis seal juures paljugi inimese tarkusest, ja mõistusest. Andis kaa von Nassau wõrsti prouale, Amaalje von Isterloo tarkust sügawamalt tunda, ja seadis teda kui üht selle aegist eeskuju teistele ete. Pärast seda aga pööris kuningas ennast von Isterloo poole selle küsimisega: Kas t'al peaks küll võimalik olema, ühe mõistatuse üle, mis ta temale ütlemata saab, üht

tõhust otsust anda, sest seesugune mõistatus seista juba maailma kuulsa mõistatuste sarnane. — Grahwi proua palus nüüd seda mõistatust teada anda; ja kuningas palus jälle tema käest selle küsimise peale otsust: „Kuda woida see ühe maja isal võimalik olla, ühe pääwase teenistusest 4 grossi, mite üksi naest kuue lapsaga toita, waid kaa peale seda ühe suure kapitaali peale intresessi korjata, ja kaa peale seda ühtlasi veel ise üht samasugust kapitaali korjata? — Üks minu wäesmad seltsi alamatest,“ lisas kuningas veel senna juurde, „oskab seda ja aiab seda wäsimata edasi; nimi ja inime ei puundu aga mite ise selle asja juure, üksi seda kunsti, kuda ta seda teeb, peab ülesarwatud saama.“

Pärast seda kui Grahwi proua tüf aega oli paha meelega nii kui kaa ilma aegu enese pead selle asja poolest murdnud, pööras kuningas ennast oma mõistatusega laudas istujate võeraste poole, kinnitades, et see seletus sest mõistatusest, mite ühe sureliku inimese mõistuse töö sa olema. Kõik laudas istujad herrad ja prouad andsiwad kaa wiimaks eneste kaua järele arwamise järele temale selle poolest õigust. „Noh,“ ütles kuningas wiimaks, „kui minu võeraste seas mite üht seesugust tarka inimest ei ole leida kes mulle seda võiks ära seletada, ehk leian teda siis ometi kus-

kilt teisest kohast. Täna seitsme pääwa pärast näame meie siinsama laua ääres ühteteist jälle. Buundub siis veel ikka see tarwiline teadus; siis lasen ma seda Skanderi*) läbi igal pool teada anda."

Kõigile oli seefugune sõnum kuninga suust vastu meelt asi aga iseäranis selle uhke Esterloo proual, sest ehk mõis aga korraga mõni halwa sugu inime seda mõistatust üles arvata, mis nemad suure waimu lapsed ei wõinud äramõista, kus siis selle häbiga minna! — Aga mis teha nõnda oli kuninga enese käst.

Kuurprintsi wanem maja ülewaatja, nimega Reinhaas, wõtis kätte ja seadis proua Esterloole üht oma tutwad meest ete, nimega Johan Dawid Gormann, kes isegi palju tähtsaid mõistatusi selle nimetud aea lehe tarwis kirjutas, ja kes sel ael üks neist kõige kuulsamatest ja targematest mõistatuse töö tegiatest oli.

Sedasama meest laskis Esterloo proua enese ete kutsuda, — muidugi teada salaja — ja lubas temale hea tiik raha kinkida, kui t'al võimalik peaks olema, kolme pääwa sees, sest neli oliwad

*) Skander oli sell ael ühe Dreesdeni linna zeitungi nimi, kus sees aga üksi kõiksugu mõistatusi ja nalja tilast rahwale meele äratamiseks lugeda anti.

juba mõõda läinud, teda sest hädast peasta ja temale seda mõistatust kudagi moodi üles arvata aidata. Pärast seda kui kaa Gormann tiik aega juba ilma asjata oli oma pead murdnud, ja midagi paremad wälja saanud, tuli ta korraga selle mõtte peale kuninga enese sõnadest seda mõistatust hakkata järele uurima.

Ta laskis Reinhasi läbi järele kuulata kus kotas käinud kuningas mõni pääw enne seda mõistatuse üles andmist, ehk mis olla ta teinud ehk kellega on ta rääkinud ja seal tuli targa mehel kohe esimeseks, kui lofs Üübiganst oli kuulnud, kui selle mõistatuse isamaa ete; sest seal olla kuningas, nõnda n'agu tema teendrid rääkijawad, tiik aega ühe talumehega juttu aeanud, ja kaa veel peale seda temaga ühtlasi tema elumajasse kaasa läinud. Müüd sai talupoeg filmapilk üles otsitud, ja ehk ta küll pisut vastu seisis, et tema midagi sest mõistatusest ei teada, kaa järele küsitud, aga siiski ei olnud võimalik just seda tarwilist asja tema suust kuulda saada, ja jäi kaa wiimaks selle peale kindlaks et see ehk t'al küll mõne aasta pärast saab võimalik olema, neile seda tarwilist wastust teada anda. Selle küsimise peale aga, mis pärast alles nõnda kaua aea pärast? tuli wiimaks mitme kõweriku läbi see otsus wälja. Et kuningas olla teda käskinud oma suu kinni

pidada, ja mite sest enne üht sõnast kellelegile rääkida, enne kui ta kuningast kõige vähemast 50 korda põle näinud. Ehk võida see küll kuningal nalja sõna olla, aga siiski tahta tema seda kui üht püha tõutust finni pidada.

„Kui aga muud juuremad ei ole, kui aga kuningast 50 korda näha saada, siis võib selle asja üle peagi nõuu leida,“ ütles Gormann, „ühe tunni aea pärast olen mina jälle siin tagasi, ja toon kuninga enesega ühes kaasa, seal võite teie siis teda 15 minutiga 50 korda näha saada.“ —

Nende sõnadega ruttas Gormann linna, rääkis Grahwi prouale kui kaugel ta juba oma tööga olla, ja palus enesele 50 kuld tufatid kuninga kuga kaasa anda, finnitades, et see kuldne kuningas talupoiale sama palju maksab, kui elus kuningas ise, ja et ta sellesama kuldse võtmega seda sinast mõistatust wististe saab üles leidma. Rõõmuga andis Grahwi proua tufatid tema kätte, ja ootuse ja lootusest kihutatud tõttas Gormann üübigau lossi tagasi, luges talupoiale kuld tufatid ete, nõnda et kuninga kui 50 korda temale filmi paistis, ja nõudis siis selle eest tema käest mõistatuse otsust. Esiteks tahtis mees weel asja ära salata; aga nõnda n'agu kulla mõimus võltsakse väga kange olewad, seepärast sai ta kaa temast ärawõidetud, ja pealegi oli ta nüüd kuningast 50

korda palest paleste näinud, mis asi sundis teda siis weel mite tõstist otsust kuulda anda? Peale seda, kui ta kaa nüüd ehk weel mite ei oleks tahtnud selle poolest tõstist otsust anda, sest siis kui pea ei oleks küsida isegi seda mõinud ära mõista; see kõigile filma paistaw otsus, tema wana wänematest ja lastest tuli iga ühele väga imelikult filme ete.

Hirmuga juttustas ta nüüd kõik seda asja üles, ja andis omaettega taemale tänu, kui Gormann oli ära läinud, kes temale seda suurt õnneliku intressi ja kapitaali olla finkinud.

Gorman aga, selle mõistatuse otsusega, n'agu suure lahingi ära võitja linna võtmetega, Grahwi proua ete astudes, sai suure auustusega vastu võetud. Ta oli rõõmus, et tema nüüd üksi see inime olla võeraste seas, kes seda mõistatust ometi võis ära seletada, ja seepärast andis ta Gormanniile suure kingituse meele heaks, ja ei jõudnud nüüd ise enam seda seitsendema pääwa tulemist ära oodata. Kaa mite vähema igawusega ei oodand kuningas ise niisamuti seda tähtsad pääwa, ja iga võerale oli teada antud, — mis kuningast ennast kõige enam rõõmustas, — et iga üks pidada oma mõtted kuningale selle poolest teada andma, ja seda koguni mite tohtima ärawõistetada.

Hädaste olivad mõrad seitsmandemal pääwal lauda istunud, seal nõndis kuningas koke mõistatuse otsust. Kõik tunnistasivad kui ühest suust, et see neil mite põle võimalik olnud tema otsust kätte saada; üksi Esterloo proua nagu oli täna väga rõõmus ja lahke; sest ta oli Gormanni abiga kõik oma talitused korda saatnud, ja küsis seepärast kuninga käest: Kas ta peaks kül selle tarwis luba andma, et seda mõistatuse otsust võiks tuppa lasta tulla. — „Tuppa lasta tulla,“ — vastas August peaaegu ära kohkumise, — „tuppa tulla? — See otsus mis mina nõuan võib aga üksi suu sõnaga teadustada; selle asja juures ei pruugi mingisugust tuppa tulemist!“ — „Aga ometi“ sosistas Grahwi proua; ja andis Leinhaasile märki, kellega ta juba enne oli kõik kokku ärarääkinud, ja tuppa astus, wana isa tantsu tantsides, uhke kärneri riidetega ehitud, wiina marjadest pärg peas ja mõlemilt poolt üle pea kattetud seitsme karwalise wiskerkaariga, waper Willem Kaarig, oma wanemate, oma naese ja kuue lapsiga, ja andis kuningale mõõda minnes, üht Gormannist wälja arwatud salmikud lugeda, kelle sees nõnda seisid!

Suur kuningas! Kül palju auu on nähtud, Mis sa kül wist, so majas oled tein'd. Waat' siiski leitaks, ilmas weel üks wüürsti saal

Kus intressi peal seisab wana kapitaal? Meid mõlemaid on Willem Kaarig ühendand' Mis wanemad on temale kord nõnda and'. Ja seda püüab ta nüüd jälle tasuda, Ja oma laste seas kaa suureks wõjuda. So eemalt nähtaks tema suurt rikkust, Ehk ta kül waene, siiski see peal uhke, Ja seega maks'taks temal' kapitaal ja intres. Kui auu sees wanaks jään'd kui kapitaal ja intres. Kuningas oli seesuguse kogemata juhtumise üle koguni liigutud, ja tänas auustades Grahwi prouad kes seda mõistatuse otsust nii ütlemata ilusti oli oskanud ete tuua, siiski aga oli taa meel pisut pahane Willem Kaarigi peale. Aga, kui Grahwi proua sai seda asja kõik ära seletanud, seal lahkus siis kaa kuninga wiha, ja ta ei kiitnud mite enese ära andjad üksi, waid seda enam aga Gormanni, kes Kaarigid nii kavalaste oskanud ära meelitada, ja lubas Gormannile proua Esterloo läbi ühe hea koha muretseda, mis teda kaa peagi scalt Tüüringi maale ära kutsus. Pärast seda sai ta aga weel teise parema koha Boritsi linna aastal 1730 kus ta kaa wiimaks aastal 1742 ära suri.

Kadrentaal Tallinnas.

Peaegu 2 wersta linnast, mere kaldal, seisab see kaunis org Kadrentaal. Mäe rinna külge, esimese ja teise kalju nurga wahese, lastis Peeter I (see suur) juba aastal 1714 enesele üks püsine maeake ehitada, kelle seest ta sadamad ja mere-lahed, kus tema alles hilja aegu asutatud merewägi antru peal seisib, wõis ära näha; sest sel aeal oli Kadrentaal alles paljas puude ja põesastest, paljas liiw oli igal pool nähtawal, ja sellepärast ei warjand miski asi linna ja merd akenast wälja waadates tema filma. Meed tihti reisis, mis keiser seest saadik kui t'al proua ita kaassas oli Tallinna tegi, saatsiwad teda wiimaks selle mõtte peale, enese elumaia lähedale, mis weel praegu täna pääw oma wana koha peal seisab, aastal 1718 üht lossi ja selle ümber suurt uhked orgu (Park) aedade, tiikide ja hüparaw kaewudega ehitada lasta. Seda lossi oma ümberkaudse parigiga nimetas ta oma proua auuks tema nime peal Kadrina-org.

Ehk küll Kadrentaal mõõda läinud aeast paljugi oma endist ilu on kautand, siiski näitab ta aga oma ilusa teede ja warjulise paikade poolest, mitme sugust armaast filma waadet mere ja linna peale mis iga samm peal iga ühele filmi paistab. Ta

saab see läbi kõige rohkem inimesi oma poole tõmbama, et just mere ääres seisab ja et see Tallinna inimestele see kõige kaunim jalutamise paik ja seisukohaks on, kelle puude ja põesaste wahel kõik sui läbi rahwa hulga edasi tagasi woolawad, iseäranis weel sel aeal kui mõrad saksad mere wet käiwad pruufimas.

Peeter I. reisu peal Euroopa maal.

Niikana kui see suure waimuga Tsaar aga elas, ei wärsind ta iiales ära, uusi seadusi ja seisu teha, kõik sugu pahandust ja kurja eemale saata ja oma rahwale palju tarkust ja waimu kõik sugu tööde ja talitamiste läbi koguda. Et uusi tundmisi enam teada saada, reisis ta alati oma rahwa kaassuks ümber mõõda mõraid maid. Kord läks ta kaa Pirmonti uiumise paika. Grahw von Waldek pidas oma suure mõra eest enese lossi peal hoolega muret ja küsis wiimaks tema käest, kuida tema loss kaa tema meele pärast olla. „Wäga hea!“ wastas Peeter, „kui et aga üks ainuke wiga on t'al: Kõõgi olete wäga suure ehitada lastnud.“ — Mis tahtis Peeter seega nüüd Grahwile ütelda? — Aastal 1746 mõtis ta ühe suurema reisu ete, selle reisu peal läks ta kaa oma armaast Hollandi-maad jälle waatama. Siin sai ta suure auu kõ-

nega vastu võetud. Kõne pidaja oli väga sügavalt sõnad oma juttu põhjaks võtnud kellest keegi ei võinud aru saada. „Ma tänan teid,“ vastas Peeter, „aga teie juttust põle ma mingisugust tarkust tunda saanud. Oma Hollandi keelt mis ma mõistan, hõpisin ma laewa ehituses Saardamis; aga seesugust keelt põle ma iial edespidi.“ — Peetrel oli väga õigus; ükski asi põle mitte nõnda vastu meelt asi kui see, kui mõni hunts hantsakas oma ema keelt püüab mitme moodi peal võera keele sõnadega segada. — Kaa nüüd oli ta igal pool laewa ehituste juures ja käis ülepea kõiki tarvilisi asju ja nende ehitusi hoolega vaatamas. Sealt reisis ta Pariisi linna Prantsusemaale. Vähe aega enne tema tulekut oli Prantsuse kuningas Ludwig XIV ära surnud. Ludwig XV, seitsme aastane lapsuke, oli nüüd kuningas. Kui nüüd seesama kuninglik poisike Peetre juure võeras tuli, mõtis see teda aea wiitmata oma kätte peale, andis t'ale suud ja ütles: „Ma sooviksin, et teie wiististe peaksite suureks kasvama ja ükskord eneste riiki auusaste valitsema! Oht mõistime meie aega mõõda teineteisele veel abiks olla.“ — Kuda mõistivad Prantsused seesuguse juttu üle eneste ninasi kärsutada! — Pariisis leidis Peetre kõrge waim veel enam uudist kui Hollandimaal.

Ühest waeste majast käis ta teise, käis kaa targa meeste juttul, niisamuti kaa kunstiteadete juures wabrikutes, ja tellis nende juures kallid asju enese riigi kasuks. Kui ta ühel päeval senna kiriku tuli, kus see kuulus maaler Richelieu maetud on, hüüdis ta tema pildi ete astudes: „Sa suur mees! Sulle oleks ma hea meelega pool jagu oma kuningriigist annud, et seda teist jagu walitseda sinust oleksin võinud ära õpida.“ Võõrsa meelega pööras Peeter üle Hollandi ja põhja Saksamaa Wenemaale tagasi.

Kõhtlik jagamine.

Würsi August andis korra käsku seest suurest tiigist mis L... linna ligikal seisab kalu püüda. Püük oli palju suurem kui et seda keegi oleks võinud ete arvata, nimelt haugide poolest, kelle seast mõned habemata suured poisid olivad. Sealt ümberkaudse küladest olivad mitmed talupojad selle töö juures abiks; üks neist, waene päiline, kelle naene ja kuus last tema tänase päewa palgast seda lootiwad saada, ja õhtuks enesele osta, mis rikka meestel see wiimane ja kõige vähem asi mees seisab, ja kerjajal aga esimene ja mis neljandemas palwes kõige ülem ja tarvilisem on. See

fama mees tuli korraka selle mõtte peale, et wist nõnda moodi õige põle, et rikkad mehed iga päew suureste ja uhkeste wõiwad elada, n'agu ta seda piiblist olla lugenud, kus aga teine waene pops mitu korda ei tea, kust ta oma tarwilist leiba palusest wõiks enesele elu ülespidamiseks saada.

Seesama järel arwamine inimese seisusest rikka ja waele wahel saatis teda selle nurjatuma mõtte peale, õõsel kudagi wiisi ühtki neist suurtest haugidest salaja ära käppata, et see läbi, kui ta teda ära müüb, ennast oma tulise hädast wõib ära peasta.

Tema paha töö etewõtmine läks korda; ta oli õnnelikult üht neist suurematest haugidest näpu saanud ja rutas nüüd tulnud teed tagasi.

Homiku koidu walge oli juba wäljas, ja oma õnnetuseks nägi ta enesest wähe maad eemal üht meest seda sama teed mööda enesele wastu tulewad. Aga et t'al see kord ei juhtunud muid suuremad selgas olema kui aga kampsul, siis ei wõinud ta oma saaki kuskile poole enese ümber ära peita, ja kartus, et wõeras mees tema suurt wee pörakast filma saab, wõtis ta nõuiks seda haugi ruffisse wijata, kust just praegu ta tee otse kohe läbi läks. Nõnda oli kaa, ja asi läks jälle toime. Pikamisi läks ta nüüd oma teed edasi, et jälle pärast tagasi pöörata, ja oma saaki maast üles

wõtta. Wastutulia oli temast möödas; aga jälle oliwad kaks teist meest ümber mäe künka temale ligemale tulemas. Paha meelega ei aitanud kalatõõwliil nüüd enam muu nõuu kui et alles õhtu oma haugi ruffist wälja tuua.

Kui ta nüüd õhta sel seatud aial senna oli jõudnud, — kuida ehmatas ta ära! — kui kogemata üks teine uus, ehk küll palumata wõeras senna oli ete jõudnud. Reinowader oli kogemata senna juhtunud ja oma hambad haugi kallale tööse seadnud. Reinowader wõtis nõuiks sest õnneliku juhtumise enesele kasu piiüda ja arwas wiimaks selle haugi enese päranduse olewad, ilma et selle peale oleks mõttelnud kuida ükskord wanaste tema kaimu käsi ola käinud. Kaa ei tulnud ta ilmas selle peale et üks surnud kala tahaks teda armjaste suuandmisega teretada, weel vähem midagi paha teha ehk hammastega teda habemed pidi ära kägistada. Aga see kord oli asi ometi nii kangel ja Rebane oli lõksus, ja pidi — ehk ta küll korra suure kawalusega ennast kuninga kojast ja kümnest kaebtusest, mis tema waenlased tema peale tunnistasiwad, oli peastnud, ilma suurema auuta ihe haugi lõuge wahale — ära kõngema. Mõõlemad oliwad siis selle wiisiga aialikust elust peastetud.

Pärast seda kui suurem imeks panemine juba möödas oli ja talupoeg pisut aega seda asja hoo-

lega järele mõttelnud, mõtis ta nõuaks, nende kahe kassiguga home homiku wüürsti juure minna, ja oma kogu juhtumist temale üles rääkida, ta lootis seda tõeste, et wüürst temale, selle imeteo poolest, seda nuhtlust saab andeks andma ja weel ehk pealegi üht pisukest kingitust tegema. Seepärast aias ta need kaks kofku ühendud, mis kaa nõnda samuti kofku jäiwad, kaasa toodud kotti, ja läks teisel homikul nendega wüürsti juure.

Kui talupoeg senna oli jõudnud ja wahi majast mõõda lossi peale tahtis minna, pidas teda wahi ohwitseer nende küsimistega tagasi: „Mis t'al wüürsti juures tegemist on, ja mis seal kotti sees on?“

Talupoeg: „Siin selle kotti sees on üks imetegu, mo auulik herra, seda tahan ma eneste armuliku maa-walitsejale näha wiia.“

Ohwitseer: „Kuule talupoeg! Mis imetegu see siis on, ma tahan ja pean seda teada saama!“

Talupoeg: „Auulik ohwitseeri herra, see ei lähe mite korda, mo armulik maa-walitseja peab seda asja ometi enne näha saama kui teie.“

Ohwitseer: „Noh, olgu peale, kuule talupoeg! siis ei lase aga kaa mina sind mite ülesse minna.“

Talupoeg: „Ma kinnitan seda teile herra, ma ei wõi seda mite teha, ehk ma seda küll hea meelega teile tahaksin näidata; kui ma seda teeksin, siis oleks see minu õnnetus.“

Ohwitseer: „Noh, t.... pärast, ütle mulle siis ometi mis ja kuda moodi see asi koos seisab?“

Talupoeg: „Just seefama koos olemine on jo see imetegu selle asja juures, mo auulik herra. Seepärast, herra, laske mind minna, ma saan seda kaa ise pärast“....

Ohwitseer: „Kuule, üks asi weel enne! Kui sul üks seefugune suur imetegu wüürstile wiia on, siis saad sa kaa wistite üht head kingitust selle eest. Ruba mulle nüüd sest asjast, mis sa enesele saad, pool jagu, ja nii kohe wõid sa ilma mingisuguse keelduseta ülesse minna. Aga sa pead seda pärast kohtlikult jagama, muidu“....

Talupoeg (järele mõtteldes): „Noh, olgu minugi poolt!“

Hädaste oli ta agu ülesse jõudnud ja tuffsama südamega üht uft katsunud lahti teha, kui jälle tema selja taga üks kare heal kuulda oli: „Talupoeg, pea kinni! Kus sa lurjus lähed oma kottiga? Talupoial ei olnud muud nõuu, kui pidi jälle oma soowimist wüürsti juure saada kaa sellele üles tunnistama ja lühas weel wiimaks senna juure: ta soowida just üksnes seepärast wüürsti juure minna, et tahta temale üht imetegu näha wiia.

„Noh, hea küll! See peab kaa sündima! Aga siiski, kes wüürsti juure soowib saada, see peab enne

kammerteendri juures ennast teatada lastma, ja siis“.....

„Oh, wali kammerteendri herra, ma olen ennast juba teatada lastnud.“

„Narrilane! Ei ei, see ei lähe mite nii pea, kui sa seda ehk armad!“

Talupoeg sai peagi aru, et need herrad siin losji peal kõik ühe waimu lapsed saamad olema. Ta hakkas temaga kaupa tegema ja — asi läks toime. Aga siiski ei olnud kaa siin vähemaga läbi saada kui al ohwitseeriga, ehk ta küll ise kaa hea meelega ühe weerandi sest jaust enesele oleks tahtnud pidada.

Nüüd sai ta ometi luba wüürsti juure sisse astuda. Kot selgas, astus ta tuppa, aga põlwed wärisewad enesel.

„Kõige armulisem maa=walitseja herra,“ ütles ta kogeldates, mis peale ta ise põlwili wüürsti ete maha langes, „ma olen raskestes effinud, aga andke mulle seda andeks! Üks nõrk, haiglane naene ja kuus weikest, poolnälginud ussikest, pool alasti; tõeste, kõige libedam häda on mind selle kurja töö peale meelitanud! Palun armu!“

Wüürst, kes üks wäga armulik mees ja rahwa sõber oli, oli selle iseenepe pealekaebamise üle wäga liigutatud ja küsis nüüd lahkestes osawõtlikult tema häda, mis kurja tööd olla ta siis teinud. Talu-

poeg tunnistas kõik üles ja lisas veel senna juure: Ta olla wüürstile üht imetegu kotti sees kaasa toonud, et see läbi wüürsti käest enesele armu pärida.

See oli aga wäga wüürsti meele pärast; sest ta oli üks armulik mees ja tundis selle üle head meelt, kui tema alamad wõisjwad õnnelikud olla.

Nüüd tahtis ta aga teada saada, mis imetegu wõis seal kotti sees siis warjul seista. Talupoeg rapputas etewaotlikult kotti tühjaks, ja wüürst pani wäga imeks, kuida üks kala kuiwa maa peal üht rebast wõis ärasurmata.

Wüürst kuulas osawõtlikult kaa talupoia enese kodust elu järke järele, ja talupoeg, kelle keel esite kartuse pärast n'agu kinni oli kõidetud, kogeldas mõned sõnad wabandamiseks, nüüd aga rõõm tema juhtumise üle wüürsti filmist peastis tema keele kõidiku jälle wallali, ta rääkis tõsiselt ja truuste kõik oma kurwa elu lugu otsani wälja. Tema tõsine nägu, ja tema tõeste kahatsew meele parandamine filma pisarates, näitas peagi wüürstile, et aga üksnes suur armastus omaste wastu, on teda sundinud seda paha tegu tegema. — Ta tundis seda ja tasus seda kaa omal wiisil jälle ära! —

Sõnalausumata läks ta enese kirjutuse lina juure, wõtis sealt suhwlaekast kümme kuld tükki, luges neid kord üle ja ütles siis: „Tule siia, jah wõta seda omale! — Ole edespidi auuwäärt mees, ja

kui ja jälle hädas oled, siis teata ennast minu juure, ma saan siis sind jälle hädast wälja ait'ma!"

"Oh, teie olete üle wäga armuline! kui et ma seda oleks jõudnud ärateenida," ütles talupoeg, "aga siiski tõeste ei ja see kõik mind veel hädast aitama!"

"Kuda nõnda? Ma arwan, hakkatuses wist küllalte," ütles würost.

"On küll tõsi, aga" —

"Noh, mis seal siis veel on? Räägi julgeste ja ära karda ühti, ma olen seda sulle jo kõik andeks annud."

Talupoeg wiimatas aega edasi; aga würost kinnitas teda veel kord, ja nüüd juttustas talupoeg kõik südame pealt wälja, mis lugejad juba teadwad.

"Ma ei wõinud," lisas ta veel wiimaks juure, "sugugi ühe kingituse peale mõttelda mo armulik maa-walitseja herra; mul seisis üksi see aga mõttes, et kuda ma aga üksi armu ja andeksandmist teie käest wõiksin saada; — nüüd, olete aga teie, mulle, mo armulik herra, seda kaa kõik annud ja seda teist asja seda kingitust, pean ma siis tõeste selle tigea mehele siin ülewel, ja selle armuta ohwitseerile seal al ära jagama."

"Jah, mo armas mees, see on siis küll üks imelik kaup, mis ja seal nendega oled teinud. — Wõi siis keegi ei tahtnud sind siia minu juure

siis lasta tulla? On see kaa tõeste nõnda tõsi?" —

"See on tõeste tõsi, mo armulik herra! Wite enne ei annud n'ad mulle luba siis astuda, kui ma neile mõlemille pool seda, mis ma teie käest pidin saama, olin lubanud ära jagada."

Würost (eneise ete): "Dodate t'e koerad!" (talupoja poole pöörates) "kuule mis ma sulle ütlen! Ma soowiks hea meelega, et sina ise need kuld tükkid wõiksid enesele pidada. Kas ja ei tea midagi teed enesele sellepoolest muretseda?" —

Talupoeg, seda sõna koerad kuuldes sai nüüd küll aru, kust poolt tuul puhus, tuli peagi ühe hea mõtte peale, ja arwas enesele üht peasemise teed leidnud olewad, mis ilma lühenduseta oma palka saab teistega ära jagama, ja mis just würost ise temale saab kinkima.

"Armulik würosti herra," ütles ta wiimaks, "ma teaksin küll üht abi selle wastu nimetada; aga siiski lubage mulle enne veel üht küsimist küsida: Tahate teie need kuld tükkid mulle sellepärast kinkida, et ma teile seda imetegu näha tõin, wõi selle pärast, et mo häda nii wäga suur on, ja see läbi aidatud saaks?"

"Muidugi teada sinu waesuse pärast!" "Noh, waadake siis," — ütles kawal talupoeg, — "seepärast, et ma seda kala warastasin, wõiksite teie

peale mulle kolmkümmend ehk nelikümmend hoopiturma peale laduda."

Seepeale läks ta ukse juure ja tõi oma tubli reisi kapi senna, andis seda würosti käte ja keeras ennast kümmarkülle würosti ete maha üteldes: „Antke aga peale, küll ma neist saadud hoopidest jälle kergeste lahti saan, kui aga seda mo armulik würosti herra ise lubama saab."

Würost (suure healega naerdes): „Kuule talupoeg! Sinu jagamise üle wõi keegi nuriseda; ja saad selle targa nõuu eest, minu käest weel wiis kuld tükki peale kauba. Säh, wõta kõik wiisteistkümmend korraga, ja seisa siis ise paigal!"

Seepeale wõtis würost tema kapi ja andis t'ale sellega kolmkümmend kerged hoopid. „Nüüd wõid sa minna," — hüüdis ta — „ja waata järele, et sa neist jälle lahti saad, anna aga iga mehele kõik oma täis jagu käte."

„Täna teid südamest kingituse eest, armulik würosti herra, küll ma neist wiimastest lahti saan." Ja nende sõnadega pugus ta uksest wälja.

Suurest eest kojast läbi minnes, seisis kaval Hans, kammerteender, juba treppi peal ees, oma poolt kingitust wastu wõtmas. Aga talupoeg ei näinud teda tähele panewad waid rutas kiire sammudega trepi poole. „Pea! pea!" hüüdis kaval Hans; — „kus sa nii rutad? Oled sa meite en-

dist tehtud kaupa juba ära unustanud? — Silmapilk anna pool jagu siia, wõi muidu...."

„Ah ja so! Ma oleks seda jo peaaegu ära unustand! Wäga hea meelega!"

Nende sõnadega hakkas ta tema rindu kinni, tõmbas ta põrandale maha ja andis t'ale oma reisi kapi selja pihta, kus juures ta ise need ees tulewad sõnad iga hoobi juures wälja ütles:

„Kui—ma—ei—lõõks—siis—sa—ei—karjaks—
Ei—wõi—parata—waene—lurjus—Imeteust—sa
—saad—nüüd—osa—See—eest—kannata—kaa—
wopja—"

Meie kohtlik jagaja ei olnud weel mite pool sest lubatud osast äraannud, seal jooksiwad, selle koleda kisa peale, wastu wõtjast, mitu kammerteendert temale appi, et teda nende rufika hoopide alt wälja peasta ja kaa ehk tema andjale seda sama jälle isekeskis kätetajuda. Aga korraga kõlas läbi lahtise ukse würosti heal nende sõnadega: „Keegi ei tohi oma kät talupoia kiilge pista, ehk teda tema palga jagamises eksitada. Talupoeg jaga kohtlikult!"

„Ja, armulik herra, ma mõtlen, ta ei pruugi pärast mite minn peale wiha pidada, et ma teda ehk olen petta tahtnud;" sellega hakkas ta jälle uut hoogu edasi andma ja ei jätanud mite enne järele, kui see sõna wopja wiimseks suust oli wälja tõldud.

Palju fergema südamega, — aga oma rõõmuks raskema taskuga, — läks ta nüüd treppist alla, kui ta esite oli üles tulnud.

Nõndasamuti kaa al, n'agu ülewelgi, tegi talupoeg ennast jalaja läbi pugemisele; aga wahi ohwitseer oskas heaste wahi peal olla ja üles luurata temast mõõda minijaid. Kui korraga just mite kõige pehmemaht ohwitseer talupoia kätte kinni kargas, tõmbas teda tagasi ja sundis teda seda nende endist kaupa temaga pooleks jägada.

„Ah so! — Ah muud midagi enam! Meie armulik maa-walitseja herra seal ülewel on kaa käsfinud mind, teile kõik seda täit jagu äraanda.“

Nende sõnadega wajutas ta oma küüned temale kuklasse ja hakkas seda sama moodi esimest laulu lugu edasi laulma. Pea oleks teda aga mitmest ligi kargawa soldatist eksitud saanud, kui mite juba würstist enesest järele saadetud kammerteender senna põleks jõudnud, mis läbi ta rasked nuhtlust würsti nimel iga ühele kuulutas kes aga julgeks oma kät talupoia külge pista.

Sellepärast hakkas ta kaa siin oma laulu edasi laulma: „Kui—ma—ei—lõõks—r.“ kunni wiimaks n'agu ülemal ütlesime lõpetuseni oli jõudnud.

Rõõmsa lahke meelega, mured südamest ja kordjud otša eest kadunud, läks ta koju oma armsa naese juure, oma mure piharaid ära kuiwatama,

ja lõi tee peal mõndagi korda oma raskema tasku peale, et selle kõlitemisega oma kurnastud südand waigistada.

Mite aga nõnda armsaste ega rõõmsaste, waid koledate müristades, kõlasiwad selle wahel aeg praegu kohtlikult tasutud saanud sõbrade kordad. Kohe peale seda, kui ohwitseer ja talupoeg üheteisest eemale oliwad jõudnud minna, lastis würst esimest, kammerteendriga, enese ete kutsuda, ja kui n'ad mõned minutid, sügawa waikussega olid kui postid püsti seisnud, ja endid katsund selle kõige tugewama wastu panemisele hirmu poolest seada, hakkas würst rääkima:

„Teie ülekohтусed! Kuda julgete teie, minu alamatega nõnda moodi teha, kuda ma seda alles täna olen teada saanud, et teie neid kas jugugi, wõi ehk aga üksi maksu eest minu juure lasete tulla! — Ma tahan oma alamatele isa olla; iseäranis waeste ja õnnetumatele; sest neil on mind kõige enam tarwis; — ja teie tahate neid tagasi hoida, et n'ad mite minu ete ei pea saama; wõi ehk neist rõõwli kombel seda ära riisute, mis neid häda aiab tegema? Tehke et t'e kus see ja teine lähete minu filma eest! See on üks suur kuri tegu, mis t'e praegu teinud olete, ja selle eest saate teie elu aegsed wangi põlwe enesele. — Aga jiski peate teie weel minu armu tunda saama;

ja selle asemel home pääw üle raja saama wälja wiidud."

Dhwitfeeril sai teisel pääwal kõige riigemendi nähes mõel puruks murtud ja teenistuse riided seljast maha wõetud, mis peale siis mõlemaid finnikattetud wanfris üle raja wiidi.

Malja tilgad.

Üks herra kes teatres oli, tundis forraga et waras, kes tema korwas seisis, tõmband temal uuri taskust wälja; ja tahtis ära hakkata minema. Uuri peremees wõtis warga käest finni üteldes: „Sõber, jäta seda parem weel mulle, sest see uur ei käi mite, ta seisab."

Tark mees küsis korra teise käest:

„Kuule metsa Mart, missugused konnad on kõige suuremad konnad?"

Metsa Mart naeratas ja wastas: „Ma usun wist k i h e l k o n n a d."
